

hvilket vi næste Morgen tidlig naaede Harwich, hvorfra vi efter et Par Timers Jærnvejskørsel kom til Kæmpestaden London.

I den store prægtige St. Paulskirken var der Kl. 4 Aabningshøjtidelighed for Fredskongressen. Oppe i Koret var der i den Anledning reserverede Pladser for Medlemmerne af Kongressen. Af imponerende Virkning var det, naar de to store Orgler udsendte sine mægtige Toner, der som Lydbølger rullede hen under de høje Hvælvinger, ledsaget af Sangen af et Kor af Kvinder og Mandsstemmer. Præsten talte om Fredssagens Betydning for Nationerne.

Mandag Formiddag Kl. 11 aabnedes Fredskongressen i Westminster Townhalls store Sal. Efter det første indledende Møde begyndte den egenlige Kongres samme Steds Kl. 3. Salen var imidlertid blevet prydet med forskellige Flag og Indskrifter. Ovenover Tribunen var anbragt en Fredsstandart, hvor paa lyseblaa Grund med store, hvide Silkebogstaver stod: »And her name shall be called Prince of Peace«. Paa hver Side hængte tre Flag af forskellige Nationer, deriblandt Dannebrog. Den gamle 84aarige Dudleyfield fra Amerika præsiderede den første og tredje Dag; han er kraftig og høj, og ser ud til kun at være 60 Aar. Det mest anstrængende Arbejde havde dog Kongressens Formand Hodgson Pratt og ene Sekretær Evans Darby, som hver Dag ordnede og lagde for, og var paa Tribunen de lange Møder, baade Formiddag fra Kl. 10—1½ og derefter igen fra Kl. 3—6. Forhandlingen var paa engelsk og fransk. Hodgson Pratt oversatte stadig de fleste Taler, Har nogen talte paa engelsk, gengives Indholdet paa fransk, og omvendt fransk til engelsk. Møderne var stærkt besøgt, især Eftermiddagsmøderne. Mandag Aften var der selskabelig Sammenkomst. Den store Tribune blev smykket med en Uendelighed af Roser og Potteplanter, hele Blomsterbede. Her duftede de hvide Liljer saa stærkt, at man fik for meget, naar man var i Nærheden. Et Kor af Herrer og Damer sang, der blev musiseret, Evans Darbys yndige unge Datter deklamerede, og Forfriskninger uddeltes i den modsatte Ende af Salen. Tirsdag Morgen Kl. 10 fortsattes Forhandlingerne; Sir Wilfrid Lawson, engelsk Parlamentsmedlem, præsiderede. Paa Kongressen findes en Mængde delegerede fra de fleste civiliserede Lande; Amerika er den Stat, der næst efter England er fyldigst repræsenteret af baade Mænd og Kvinder.

Efter Møderne paa Fredskongressen Onsdag deltog vi i the Womens Franchise League-Kongres, som aabnedes Kl. 8 Aften i en Sal i samme Raadhus, hvor Fredskongressen holdtes.¹⁾ Man havde valgt en lille Sal, men da efter det indledende Foredrag af Mr. Jacob Bright M. P., som præsiddrede den Aften, Salen blev overfyldt, gik man ind i en større Sal nærvæd. De fremmede delegerede anmodedes om at

give en Beretning om Kvindesagens Stilling i de forskellige Lande. Først talte den gamle Elisabeth Cady Stanton fra Amerika, som har virket utrættelig for Kvindesagen der; hun ser ejendommelig ud med det hvide Haar sat i store Krøller over hele Hovedet; hun talte siddende. Derefter talte den kvindelige Advokat Belva Lockwood fra Amerika, et glimrende animeret Foredrag. La Citoyennes Redaktør, Md. Martin, talte om Frankrigs Kvinder. Talerne fulgte Slag i Slag, Fredrik Bajer talte om Danmark, om Kvindernes Interpellation til Kandidaterne ved Folketingsvalgene i Vinter, Grundlovsdagen, osv. Rigsdagsmand Borg fra Sverig talte udmærket om Kvindesagen i sin Helhed, han talte paa svensk, det blev oversat paa engelsk. Torsdag holdt Fredskongressen kun Formiddagsmøde. Paa dette Møde talte især en indfødt fra Bombay i Indien glimrende paa engelsk. Ved Banketten hos Lordmayoren, til hvem alle Fredskongressens Medlemmer var indbudte i Citys glimrende Mansion House, tog Indieren, smuk som han var, sig glimrende ud i sin lange, skinnende røde Kaftan og røde og hvide Turban paa Hovedet. Andre Indiere vare sortklædte med mørk Turban. I sin Tale omtalte Lordmayoren den skandaløse Forfølgelse af Jøderne i Rusland og flere Steder. Man indtog Forfriskninger i en tilstødende Sal, og Kl. 6 var Festen forbi. Det var imidlertid blevet øsende Regnvejr; det gik ud over de elegante Toiletter, hver Vogn var strax optaget, men de flinke Politibetjente fik i en Fart en anden tilveje til os.

I Westminster Town Hall holdt ligesom den foregaaende Aften, Kvindekongressen Møde Kl. 8. Miss Cobden præsiderede. Mens Talerne den første Aften mest dvælede ved Kvindens Rettigheder i Almindelighed baade politisk og socialt i Lighed med Manden, saa var det den sidste Aften især Skilsmiselloven, som laa for og behandledes. Desværre maatte vi allerede forlade Kongressen efter 1½ Times Forløb for at komme med Toget til South Cragdon Station, ved hvilken vi bor 10—11 engelske Mil fra London, til hvis Forstæder den regnes, da Kæmpestaden strækker sit Omraade helt hertil. Forresten er Cragdon en By for sig alene paa henved 60,000 Indbyggere. Vi fik saaledes ikke Slutningen af Kvindekongressen med, der var samlet sidste Gang den Aften. Grevinde Guillaume Schack og Mrs. Pankhurst er Foreningens Sekretærer. Fredag den 18de sluttede Fredskongressen med Vedtagelse af mange Resolutioner.

Lørdag Kl. 9½ gøres den Udflugt til Windsor, hvortil alle fremmede delegerede har fri Adgang, ligesom til Banketten samme Aften i London. Kl. 4—7 Lørdag giver Mr. og Mrs. Pankhurst en selskabelig Sammenkomst med Sang, Musik og Recitation. Tirsdag begynder den parlamentariske Fredskongres alene for deputerede fra alle Lande.

Der udvises en overordentlig Gæstfrihed fra engelsk Side, baade af Kongresmedlemmer i det hele, og privat af Familjer. Vi Rejsefæller fra København, bor saaledes alle frit som Gæster hos tre Familjer. Og interessant er det at faa Indblik i det hyggelige, engelske Familjeliv, da forstaar man for Alvor, hvad Englænderen mener, naar han siger: »My home is my castle (mit Hjem er min Borg).

Matilde Bajer.

¹⁾ Det kan maaske interessere Medlemmer af Kv. Fr. at erfare, at da den ædle Misse Pukover talte ved Fredskongressen den Eftermiddag, sluttede hun med at fremsige det Digt af Fr. Bajer, som han har tilegnet Kv. Fr., og som er oversat paa engelsk af Talerinden, og paa tysk af Fru Fischer Lette. Fr. Bajer modtog her i London et Brev fra Fredsforeningens Formand i Amerika, Alfred Love, hvori han blandt andet skriver, at ovennævnte Sang paa engelsk er blevet sunget ved en Fest der ogsaa.